

ellerne om Enkelthederne ville være saa forskjellige, at det er et Spørgsmaal, om der ikke under Sagens videre Forhandling kan være Anledning til, at man søger at indskrænke de Spørgsmaal, som Lovforslaget bringer paa Bane. Det er jo, som den høitærede Justitsminister omtalte, en stor Mærkelighed ved Lovforslaget, at det efter sin Ordlyd maa forstaaes saaledes, at der aldeles ikke er lagt noget Vaand paa Markarbejde paa Landet. Det har vel ikke været de ærede Forslagsstillers Mening. Den nugældende Bestemmelse er saaledes, at man kan foretage Markarbejder paa Landet, naar Gudstjenesten ikke forstyrres derved, og at det ogsaa maa være Søfarende, der befinde sig i København tilladt at reparere deres Skibe og at løse og lade, hvilket ogsaa er tilladt Skibe, der ere nødsagede til at løse eller lade paa aaben Plads, forsaavidt det kun kan finde Sted i godt Vær og ved gunstig Vind. Dette Arbejde paa Skibene falder vel ind under Lovforslagets Bestemmelser om Pladsjer; men der er en stor Del Markarbejder, som jeg ikke tror at der er noget som helst Forbud imod i Lovforslaget, og dem maa det vel have været Meningen at forbyde. I det Hele maa det jo være Meningen at skabe saa megen Lighed som muligt paa dette Punkt. At man ikke kan undgaa, naar man vil ordne dette Forhold, at gjøre meget stærke Indgreb i den personlige Frihed, er der Intet at gjøre ved. Vil man ordne disse Forhold, og navnlig forsaavidt de vedrøre de mindst begunstigede Samfundsklasser, saa maa man finde sig i, at der gjøres Indgreb i den personlige Frihed paa mange Omraader. Jeg har i sin Almindelighed ingen Betænkelse derved, men at det vil finde Sted i meget høi Grad kan ikke nægtes, thi den Mand, der har Lykt til at arbejde om Søndagen, vil ikke kunne spørge sig selv, om han har Raad til at være fri, om det ikke er ham nødvendigt at tjene den Krone eller to for at faae Brød til sin Familie. Nei, han skal lade være, men det kommer ikke en Gang til at gjælde Alle, men kun paa de Steder, der ere nævnte i Lovforslaget, ja, endogsaa overfor den Arbejder, som vil sætte sig ganske alene hen og arbejde i Værkstedet, medens de andre ere borte. Derimod vil det ikke ramme dem, som forleden bleve omtalte af et æret Medlem for Kjøbenhavn, nemlig Skomagere og Strædere, som sidde og udføre deres Arbejde i deres Hjem, og som fuldt saa meget som mange af de Arbejdere, der her er Tale om, kunne trænge til Frihed, dem kan Lovforslaget ikke komme til at berøre. Altsaa maa man ikke tro, at det er nogen ideal Tilstand, man

vil skabe derved. Man kan ikke undgaa meget betydelige Indgreb i den personlige Frihed og ikke undgaa at skabe Ulighed, men jeg erkjender, at der dog er almindelige Henhyn, som gjøre, at man bør gaa ind paa saavidt muligt at skaffe Søn- og Helligdage fri i saa vid Udstrækning og saa stor Almindelighed som gjørligt. At Spørgsmaalet vil frembyde overordentlig store Vanskeligheder, fremgaar allerede af den høitærede Ministers Udtalelse, hvorvel han stillede sig særdeles velvillig til Forslaget, thi allerede, naar Spørgsmaal om Undtagelser bliver bragt paa Bane overfor Handlende og Næringsdrivende, bliver Sagen overordentlig vanskelig, og det allerede ved den første Undtagelse, der gjøres. Disse Undtagelser maa sikkert nødvendig være saaledes, at de gaa ud paa Bestaffenheden af visse Varer, der maa kunne sælges og forhandles om Søndagen, men naar der skal være en lovbestemt Orden, maa det i alt Fald være Maagden, hvorpaa Salget og Handelen maa finde Sted, der skal betegnes, og man kan saa meget vel tænke sig en Ordning, hvorefter fattige Køber kunde sælge Frugt og deslige, og saadan Handel iøvrigt kunde undtages, men jeg tror ikke, at man meget let kan tænke sig, som det blev omtalt, at det kunde tillades at forshue Folk med Cigarer, og overfor Værtshusholderne maa jeg være enig med forskjellige Talere i, at det aldeles ikke gaar an at lade dem beholde deres Rettigheder i samme Omfang om Søndagen, thi kunne de sælge saa meget Spiritus, de ville, Tobak osv., ud af Huset, vilde det gjøre en umaadelig Skade for de Næringsdrivende, at der billigvis ikke kan være Tale derom. Om man derimod er nødt til at lade dem sælge Spisevarer ud af Huset om Søndagen, for at Folk ikke skulde komme til at lide Nød, skal jeg ikke udtale mig om. Hvad angaar Dyndets Stilling, billiger jeg ogsaa ganske, at man ikke maa kunne sende sin Tjenestepige ud i Marken og arbejde paa den Tid, da man kan antage at der er Gudstjeneste. Den Bestemmelse, som staar i § 1, at Indskrænkningen i Udgangen til at arbejde ikke skal være til Hinder for Kjørsel i Landbrugets Tjeneste under Korn- og Hø høsten og i Saatiden og overhovedet ikke være til Hinder for Dyrkning af Husmandslobder samt ei heller være til Hinder for Hjemtkjørsel af Brændsel fra Moser og fra Skove, har allerede været paa Omtale, og den Kritik, som er fremsat deraf, viser, hvor overordentlig vanskeligt det er, og at det navnlig er fuldstændig ugjørligt at undgaa temmelig almindelige Bestemmelser, thi maa jeg spørge de Herrer, hvorfor kun Dyrningen af Husmandslobder skal kunne finde Sted? Skal